

Şuşa İndi bütün Qarabağa nur saçır

Zəfər qalasında ən müasir üsullarla elektrik xətləri çəkilir, yeni yarımstansiyalar tikilir

“Zəfər yolu” ilə Füzili və Xocavənddən Şuşaya doğru irəlilədikcə ətrafımızda iki fərqli mənzərə diqqətimizi cəlb edir. Bir tərəfdə müasir dəmir dirəklərə birləşdirilmiş yüksəkgərginlikli elektrik xətləri, digər tərəfdə 1960-cı illərin çürümüş taxta dirəkləri üstündəki qırıq-qırıq olmuş xətlər...

Müasir elektrik sistemi, əlbəttə ki, şanlı Zəfərin göstəricisi, köhnələr - işğaldan öncə həmin ərazilərdə qeyri-qanuni məskunlaşmış əhalini təmin edən çürük xətlər isə artıq geridə qalmış işğal dövrünün qalıqlarıdır.

Köhnə xətlər hardasa yarımçıq qırılır, yoxa çıxırsa, yeni elektrik xətləri isə Şuşanın çətin dolanbac yolları ilə bizimlə bərabər Zəfərimizin rəmzi olan şəhərə qədər uzanır.

Şuşaya işıq necə çəkildi?!

Hər tərəfdə qazıntı-söküntü, tikinti-qutruculuq işləri gedir. Əvvəlki reportajlarımızda şəhərdəki quruculuqdan, Şuşaya qədim Kirs dağından su xətti çəkən qəhrəmanlardan bəhs etmişdik. Bu dəfə isə dağlardan, dərələrdən, yamaclardan keçməklə nəinki Şuşanı, eləcə də işğaldan azad edilən bütün ərazilərimizi elektrik enerjisi ilə təmin edən qəhrəmanların fəaliyyəti ilə tanış olduq. Şuşanın işıq idarəsinin rəisi Elxan Əhmədovun bələdçiliyi ilə şəhərin enişli-yoxuşlu küçələrini dolaşaraq görülən işlərə şahidlik etdik.

Düşmən Şuşanı tərk edib qaçarkən bütün infrastruktur kimi, elektrik xətlərini, yarımstansiyaları da tamamilə məhv etmişdi. Amma Şuşanın işğaldan azad edildiyi gündən, yeni noyabrın 8-dən cəmi bir həftə sonra, noyabrın 16-da şəhərdə işıq yandı. “Azərişıq” ASC həmin tarixdə Yuxarı Gövhər ağa məscidini işıqlandıraraq düşməne gözdağı verdi. Soyuğa, şaxtılı havaya baxmayaraq, bu qurumun əməkdaşları dayanmadan çalışdılar və tez bir zamanda Şuşanı nurlandırdılar...

Əvvəli 1-ci səh.

Bəs bu proses necə baş verdi?!

Elxan Əhmədov deyir ki, Azərbaycanın igid oğulları dağlardan, sıldırımlardan aşaraq Şuşanı hansı sürətlə azad etmişdilərse, "Azərişiq" ASC-nin hər bir üzvü də üzərinə düşən tapşırığı elə o sürətlə yerinə yetirməyə çalışdı. Düşmənin kapitulyasiyasından cəmi 6 gün sonra şəhərdə işığın yanması bunu təsdiqləyən reallıqdır:

"Qarabağ düşmən tapdığından 44 günə təmizləndi. Amma illər ərzində düşmənin məhv etdiyi infrastrukturunu yeniləmək, daha müasiri ilə əvəzləmək çox çətin proses idi. Mina təhlükəsi, çətin relyef, qarlı qış günləri, ağır şəraitə baxmayaraq hər kəs üzərinə düşən vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlmək üçün əlindən gələni əsirgəmədi. Dağlardan, dərələrdən keçməklə elektrik xətləri çəkildi, yeni yarımstansiyalar quruldu.

Şuşa şəhərinin qısa vaxtda elektrik enerjisi ilə təmin olunması üçün 35/10 kV-luq "Daşaltı" yarımstansiyası inşa edildi. Yarımstansiyayı qidalandırmaq üçün "Hadrut" yarımstansiyasından 53,5 kilometr uzunluğunda elektrik verilişi xətti çəkildi. "Hadrut"- "Daşaltı" elektrik verilişi xətti vasitəsilə ilkin mərhələdə Şuşa şəhərinin, Xocavənd rayonunun bəzi kəndlərinin və ətraf ərazilərdəki mühüm strateji obyektlərin, eyni zamanda bu istiqamətdə aparılan yol infrastrukturunu və digər tikinti işlərinin elektrik təchizatı təmin edildi. Xəttin keçdiyi ərazi öncə minalardan təmizləndi. Çətin relyef, qar və şaxtılı hava şəraitinə baxmayaraq, 37 gün ərzində keç-gündüz aparılan işlərdən sonra bu il yanvarın 7-də Şuşa şəhərində Azərbaycan işığını yandırmaq mümkün oldu".

Bu gün Şuşada işığımız yansa da, şəhəri nurlandıranlar daha müasir yarımstansiyaların tikinti prosesini həyata keçirirlər. Onlar gün ərzində səhər saat 08:00-dan axşam saat 21:00-dək (komentant saatınadək) çalışırlar. Əgər gecə qəza baş verərsə, dərhal onun həlli üçün tapşırıq verilir və tez bir zamanda nasazlıq aradan qaldırılır.

Elxan Əhmədovun sözlərinə görə, ümumilikdə Şuşa şəhərində 9 yarımstansiyanın tikintisi nəzərdə tutulur. Hazırda onlardan 5-nin tikintisi gedir. Hər yarımstansiyanın tikinti prosesində 20 nəfər işləyir. Bundan başqa, yeraltı kəbellərin çəkilməsi prosesi də davam etdirilir.

Şəhərdə 110/35/10 kilovoltluq "Şuşa" yarımstansiyası fəaliyyət göstərir. Bu yarımstansiyanın tikintisinə öten ilin noyabr ayında başlanılıb. Eləcə də Füzuli rayonunun "Şükürbəyli" yarımstansiyasından başlayaraq 75 kilometr məsafədə 110 kilovoltluq "Şükürbəyli-Şuşa" hava elektrik verilişi xəttinin tikintisinə start verilib. Yarımstansiya məsafədən idarə olunan SCADA Dispetçer İdarəetmə sistemində qoşulmaqla tam rəqəmsallaşılıb. Burada perspektiv inkişaf da nəzərə alınıb. Yarım-

Şuşa indi bütün Qarabağa nur saçır

Zəfər qalasında ən müasir üsullarla elektrik xətləri çəkilir, yeni yarımstansiyalar tikilir

stansiya və elektrik verilişi xəttinin tikintisinin çətin coğrafi şəraitdə aparılmasına baxmayaraq, ən qısa zamanda yekunlaşdırılıb.

Elxan Əhmədov deyir ki, Füzulidəki "Şükürbəyli" yarımstansiyasından Şuşaya 110 kilovoltluq ikidövrəli elektrik verilişi xətti çəkilişi fasiləsiz, növbəlilik prinsipi ilə 73 günə icra olunub ki, bu da nəinki Azərbaycan energetikası, regionun energetika tarixində rekord göstəricidir.

Şuşada hava yolu ilə elektrik xətti olmayacaq

Elxan Əhmədovla söhbət əsnasında yol kənarında qazılmış xəndəkdə bir ağsaqqal kişinin həvəslə çalışması diqqətimizi çəkdi. Elə söhbət edə-ədə ona tərəf yaxınlaşdıq. Suvaq işləri görürdü. Birdən başını qaldırıb bizə sarı dönüb dayandı. Öncə icazə alıb fotosunu çəkdik. Çox fərəhli və qürurlu idi.

Bəlli olur ki, bu çalışqan insan Novruz Məlikovdur, 60 yaşı var. Uzun müddətdir "Azərişiq" ASC-də çalışır. İşğaldan azad edilən ərazilərdə başlanan tikinti-quruculuq prosesinin fəal işçilərindəndir. Əvvəllər Cəbrayıldə, Füzulidə, Xocavənddə çalışıb. Kiçik dialoqumuz zamanı ağsaqqal həm maraqlı fikirlər söylədi, həm də yeni məlumat almış olduq:

- Yorulmayırsınız. Yaman həvəslə işləyirsiniz...

- Sağ ol, ay bala. Yaşıma baxma, gördüyüm işə bax. Qurub yarıdırıq.

- Gündə neçə saat işləyirsiniz?

- Vallah heç bilmirəm. Səhər açıldandan axşama qədər işləyirik. Arada dincəlirik, amma işimizi görürük də.

- İndi nə işlə məşğulsuz?

- Bax, gör nə dərinlikdədir. Bu dərinlikdən yeraltı elektrik xətti çəkirik. Qoy gələcəkdə nəvələrimiz, nəticələrimiz desinlər ki, biz-

zim də babalarımız Şuşanı qurub-yaradanlardan olub.

- İşiniz avand olsun, sağ olun!

Söhbətimizi Elxan Əhmədovla davam etdiririk və bəlli olur ki, bu gün Şuşada inşa olunan 5 yarımstansiya tikilib başa çatdıqdan sonra gördüyümüz hava elektrik xətləri tamamilən yığışdırılacaq, bütün dirəklər söküləcək. Yəni Şuşada hava yolu ilə elektrik xətti olmayacaq, bütün xətlər yeraltı çəkiləcək. Bu isə o deməkdir ki, küləkli,

yağışlı, qarlı havada Şuşanın elektrik enerjisi ilə təminatı prosesində problem yaşanmayacaq.

135 kilometrlik hava və kabel xətləri

Həmsöhbətimiz bizi maraqlandıran bütün suallara aydınlıq gətirərək deyir ki, bu gün əinki Şuşanın, işğaldan azad edilmiş bütün rayon və şəhərlərin elektrik enerjisi ilə təchizatı xüsusi önəm kəsb edir. Bu da təsadüfi deyil. Çünki elektrik enerjisi digər sahələrin inkişafını təmin edir, nəticə etibarilə insanların doğma yurduvalarına qayıtmasını tezləşdirir.

Artıq "Azərişiq" ASC tərəfindən Şuşa şəhərini və Xocavənd rayonunu elektrik enerjisi ilə təmin etmək üçün 75 km uzunluğunda hava-kabel xətləri, Laçın rayonunda yerləşən "Güləbird" Su Elektrik Stansiyasından çıxan 10 kV-luq hava xətti tikilib istismara verilib, Xocavənd rayonunda 35/10 kV-luq "Hadrut", Cəbrayıl rayonunda "Hə-

rəkül", Zəngilan rayonunda 35/10 kV-luq "Alıbəyli" yarımstansiyalarında bərpa işləri aparılıb.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə 135 km-ə yaxın müxtəlif gərginlikli hava və kabel xətləri yeni çəkilib və bərpa olunub, komplekt transformator məntəqələri quraşdırılıb, onlarca transformator məntəqəsində təmir və sınaq işləri aparılıb. Görülmüş işlər nəticəsində Şuşa şəhərində, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında yerləşən mühüm strateji obyektlər elektrik enerjisi ilə təmin olunub.

Kəlbəcər rayonunun elektrik enerjisi ilə təmin olunması məqsədilə "Daşkəsən" yarımstansiyasının, eləcə də 31 km uzunluğunda 1-ci və 2-ci Daşkəsən hava xəttinin yenidənqurulması layihəsi hazırlanıb və artıq xəttin tikintisi yekunlaşmaq üzrədir. Eyni zamanda Tərtər rayonunun Suqovuşan qəsəbəsini elektrik enerjisi ilə təmin etmək üçün "Suqovuşan" yarımstansiyası inşa edilir.

Program üzrə Ağdam, Kəlbəcər, Laçın rayonlarında 4 ədəd 110 kV-luq yarımstansiyanın, Füzuli rayonunda yeni yarımstansiyanın tikintisi nəzərdə tutulur.

Bu il may ayının 12-də Prezident İlham Əliyev Şuşaya növbəti səfəri çərçivəsində "Şuşa", iyunun 14-də "Füzuli", oktyabrın 20-də "Zəngilan", oktyabrın 25-də isə "Qubadlı" yarımstansiyalarının açılışını edib. Dövlət başçısı oktyabrın 9-da "Hadrut" qovşaq yarımstansiyasının, oktyabrın 17-də Füzuli rəqəmsal yarımstansiyasının, oktyabrın 20-də Zəngilan rəqəmsal yarımstansiyasının təməlini qoyub.

Göründüyü kimi, İlham Əliyev 30 il ərzində düşmənin daşı daş üstündə qoymadığı, xarabalığa çevirdiyi Qarabağı dəmir iradə ilə bərpa edərək işığı sönmə torpaqlarımızı nura boyayır. Prezident Qarabağa hər səfəri zamanı yeni enerji obyektlərinin açılışını edir, bəzilərinin təməlini qoyur. İşğaldan azad olunmuş ərazilərin fasiləsiz və keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi istiqamətində işlər uğurla davam edir.

Şuşanın timsalında zəfərimiz parlayır

Hava yavaş-yavaş qaralır. Şəhərin işıqları yanır. Həmin günün iş prosesləri yekunlaşmaq üzrədir. Bir azdan Şuşanın gecə həyatı başlayacaq. Bizə ayırdığı vaxta, verdiyi geniş məlumatlara görə Elxan Əhmədova təşəkkür edib hotelə dönürük.

Yüksəklikdən Şuşamızı, Qarabağın üzük qaşını seyr edirik. Sanki şəhər parlayır. Düz, 28 il zindan həyatı yaşayan şəhərin qaranlığa qərq edilmiş hər guşəsi indi nura boyanır. Yenidən qurulub abadlaşan, dünyanın ən gözəl şəhərinə çevrilən Şuşanın gecələri düşmənin bağırını yarıb. Rusiya sülhməramlılarının nəzarəti altında olan ərazilərdən baxanda şəhər alışıb-yanır və Şuşanın timsalında zəfərimiz parlayır.

Düşmən tapdığından qəhrəmanlıqla azad edilmiş şəhərin yeni inkişaf dövrü başlayır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Bakı-Şuşa-Bakı